

Sivistys on hyvä sijoitus

Miguel López, kuvaaja Lilja Tervo

Jos yliopistot jatkavat opetussuunnitelmiansa muokkaamista alistuen pilkku pilkulta barbaarien malliin ja käskyihin, on helppo ennustaa, että muutaman vuoden päästä yliopistosta valmistuneet suomalaiset ovat epäsivistyneitä.

Vaikka sivistys-sanon monimerkisyys on inspiroinut lukemattomia akateemisia väitteitä, voimme silti varmuudella sanoa, että korkeakoulutettu ei ole sama kuin sivistynyt ihminen. Yliopiston velvollisuus on valmistaa korkeakoulutettuja mutta myös sivistyneitä ammattilaisia, tai ainakin antaa opiskelijoille keinot, joilla he voivat kasvaa sivistyneiksi ihmisiksi. Yhdyn täysin kaikkiin **J. V. Snellmanin** fraasin "sivistyksessä on pienen kansan turva" mahdollisiin tulkintoihin. Tähän valitsen, että "turva" on yhtä kuin "vahvuus, onnistuminen, erottautuminen, oma niche".

Otetaan esimerkiksi bisnesmaailma, jossa Suomi on (taas) pieni maa. Nyky maailmassa kilpailua on paljon ja se on jopa raakaa. Silloin kun hinta, laatu ja huolto ovat lähes samalla tasolla tuotteessa kuin tuotteessa, bisnes henkilön sosiaalinen ja kommunikatiivinen pätevyys sekä nopea kyky kontekstualisoida korostuu ratkaisevaksi erottumistekijäksi. Tässä sivistyksen voima tulee esille ja suomalainen voi olla primus enter pares.

Sivistyksen sytytysvoima ja avain on kielten ja kulttuurin tuntemus.

Yleisesti kaikki tietävät, että kielen osaaminen ei tarkoita sitä, että osataan kommunikoida kyseisellä kielellä, mutta näyttää siltä, että sitä ei oikeastaan edelleenkään tajuta edes yliopistotasolla. Esimerkkinä tästä on yliopiston mantra – oikeastaan myytti – "kaikki osaavat englantia", joka on muodostunut jo huolestuttavaksi syndroomaksi.

Kulttuurintuntemus on äärimmäisen tärkeä kommunikaation laadun vahvistamiseksi eli se antaa kielten osaamiselle käytännöllisen merkityksen. Oman ja muiden kulttuurien tunteminen viittaa mm. taiteeseen, historiaan, musiikkiin, tapoihin tai arvoihin eli asioihin, jotka muodostavat sivistyksen käytännön kentän. Kyllä, sivistyksen hyötyä voidaan ihan hyvin mitata hyötykäytön mallilla.

Jos yliopistoissa "resurssien rationalisoinnin" nimissä karsitaan kieli- ja viestintäopetusta, on luultavasti parempi, että meidän tuleville maistereillemme asetetaan viestintäkielto kansainvälisiin konteksteihin. Muuten he voivat aiheuttaa Suomelle suurta harmia. Epäsivistys voi tulla hyvin kalliiksi. Toisaalta, sivistys on hyvä sijoitus.

Lopuksi on myös hyvä muistuttaa humanisteille, että te usein haaskaatte aikaa ja yhteiskunnan varoja, koska teidän oma talous-, tekninen ja luonnontieteellinen sivistyksenne on lähes olematon. Mutta jätetään se asia toiseen kertaan.

Pieni kevennys, kärsivällinen lukija: Mitä yhteistä on Ilmarisella, Ferrarilla ja vaikkapa hemoglobiinilla?

Miguel López, yliopistonopettaja, yliopiston kielikeskus, 8.6.2016